

Αθήνα, 20 Απριλίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- Παιδείας και Θρησκευμάτων
- Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Θέμα: «Θα συνεχιστεί το επιτυχημένο έργο του ΣΥΡΙΖΑ για τη στήριξη των νέων επιστημόνων;»

Κατά γενική ομολογία, το 2015 απουσίαζε μια ολοκληρωμένη πολιτική για την στήριξη της έρευνας και των νέων ερευνητών. Για αυτό τον λόγο, μία από τις κύριες προτεραιότητες της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ ήταν η κάλυψη αυτού του σημαντικού κενού. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ υλοποίησε ένα συνεκτικό σχέδιο πολιτικών, αφενός με σημαντικές θεσμικές παρεμβάσεις για τη θέση των νέων ερευνητών στο δημόσιο ερευνητικό σύστημα αφετέρου αυξάνοντας σημαντικά τις δημόσιες δαπάνες, παρά τα αυστηρά δημοσιονομικά πλαίσια, με στόχο τη δημιουργία κινήτρων για να παραμείνουν ή/και να επιστρέψουν στη χώρα οι νέοι ερευνητές από το εξωτερικό.

Οι παραπάνω στόχοι επιδιώχθηκαν μέσω δύο καίριων παρεμβάσεων:

(α) από τον αναπροσανατολισμό των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, κυρίως των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση (ΕΠ-ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ) προκειμένου να χρηματοδοτηθούν προγράμματα στήριξης των νέων ερευνητών, και

(β) από την ίδρυση και λειτουργία του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας & Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) και την διασφάλιση της δημόσιας χρηματοδότησής του με 280 εκατ. ευρώ για 3 έτη.

Επιπλέον, προκηρύχθηκαν πάνω από 150 νέες μόνιμες θέσεις ερευνητών σε ερευνητικά κέντρα και έγινε μεγάλη αξιοποίηση των πόρων του ΕΠΑΝΕΚ-ΕΣΠΑ 2014-2020 μέσω εμβληματικών δράσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), όπως το ΚΡΗΠΙΣ και το «Ερευνώ–Δημιουργώ–Καινοτομώ».

Συνολικά, η αύξηση των δημοσίων δαπανών για τη στήριξη της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και του εγχώριου ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού την περίοδο 2015-2019, οδήγησε το ποσοστό δαπανών Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) επί του ΑΕΠ σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Αυτό, σε συνδυασμό με το γεγονός πως ο ιδιωτικός τομέας ενισχύθηκε μέσα από στοχευμένες πολιτικές της ΓΓΕΤ, του αναπτυξιακού νόμου (ν.4399/2016) και του νόμου Στρατηγικών Επενδύσεων (ν.4608/2019), οδήγησε στην αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα. Ως αποτέλεσμα, στον δείκτη έντασης δαπανών για Ε&Α η Ελλάδα πέτυχε την καλύτερη ιστορικά επίδοσή της: 16^η στα 28 κράτη-μέλη της ΕΕ το 2019 (1,27% του ΑΕΠ, η καλύτερη θέση που έχει καταλάβει ποτέ η χώρα) έναντι 18^{ης} το 2018 και 22^{ης} το 2014.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τους πόρους των ΕΠ-ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ (ΕΣΠΑ 2014-2020) ο ριζικός ανασχεδιασμός είχε αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των ωφελούμενων ερευνητών κατά 1.300% σε σχέση με την αρχική στοχοθεσία του προγράμματος και κατά 150% σε σχέση με τον αντίστοιχο αριθμό της περιόδου 2007-2013. Επιπλέον, με την αναθεώρηση του Δεκεμβρίου 2017 επετεύχθη περαιτέρω αύξηση των σχετικών πόρων κατά περίπου 40%. Εν ολίγοις, στα πλαίσια του νέου σχεδιασμού του ΕΠ ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ (α) δόθηκαν πόροι για υποτροφίες σε υποψήφιους διδάκτορες και μετά-διδάκτορες ερευνητές - έργα που διαχειρίζεται το ΙΚΥ - για περίπου 3300 ωφελούμενους, (β) διασφαλίστηκαν κονδύλια για την απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας μέσω της ανάθεσης αυτοδύναμης διδασκαλίας σε νέους κατόχους διδακτορικού σε περίπου 13.000 ωφελούμενους και (γ) χρηματοδοτήθηκαν ερευνητικές ομάδες που αποτελούνται από νέους ερευνητές με περίπου 3.000 ωφελούμενους. Επιπρόσθετα, διασφαλίστηκε η συστηματική διασφάλιση της ουδετερότητας της αξιολόγησης των ερευνητικών προτάσεων, γεγονός που αύξησε την εμπιστοσύνη του δυναμικού των νέων ερευνητών στις δυνατότητες που ανοίχθηκαν για αυτούς για να μπορέσουν να εξελιχθούν στην Ελλάδα και προβλέφθηκε η τακτική παρακολούθηση και αποτίμηση όλων των δράσεων από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, λόγω της θεσμικής του συνάφειας. Τα στοιχεία, που συλλέχθηκαν από το σύνολο των ωφελούμενων και δημοσιεύθηκαν προσφάτως, επιβεβαιώνουν την θετική αποδοχή των παραπάνω προγραμμάτων από το σύνολο της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, καθώς και την καθοριστική θετική επίπτωση που είχαν ειδικά στην στήριξη των νέων επιστημόνων.

Αντίστοιχα, σε ό,τι αφορά το ΕΛΙΔΕΚ, αυτό ιδρύθηκε από τη κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ το 2016, με συγχρηματοδότηση του ελληνικού δημοσίου ύψους 280 εκατ. Ευρώ, μέσω πιστώσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και μετά από συμφωνία του ελληνικού δημοσίου με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, πάνω στο μοντέλο του European Research Council και με ανεξαρτησία από την εκάστοτε κυβέρνηση. Βασικός σκοπός του είναι η στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και της υψηλής ποιότητας έρευνας που υλοποιείται στα ΑΕΙ και στα Ερευνητικά Κέντρα της χώρας χωρίς γεωγραφικούς και θεματικούς περιορισμούς. Το ΕΛΙΔΕΚ, παρά τις δυσκολίες ενός νεοσύστατου θεσμού, καθιερώθηκε στην ερευνητική κοινότητα συμβάλλοντας στην επιστροφή νέων και υψηλά καταρτισμένων επιστημόνων από το εξωτερικό και στη μείωση της φυγής τους. Συνέβαλε ουσιαστικά στην αναβάθμιση της θέσης των νέων μεταδιδακτόρων ερευνητών στο ερευνητικό σύστημα, με τη δυνατότητα να είναι οι ίδιοι επιστημονικοί υπεύθυνοι για την υλοποίηση των ερευνητικών έργων που έχουν προτείνει και υλοποιούνται σε Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα, ακόμα και εάν δεν έχουν μόνιμη σχέση εργασίας με τους φορείς αυτούς, ενώ κατοχυρώθηκε νομοθετικά η κατώτερη αμοιβή τους στο 90% του αντίστοιχου μηνιαίου μισθού των ερευνητών Γ΄ βαθμίδας.

Οι επενδύσεις αυτές συνιστούν μια σημαντική μεταρρύθμιση στην ανώτατη εκπαίδευση και έρευνα, και απέφεραν σημαντικά αποτελέσματα όσον αφορά στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού και ειδικά των νέων επιστημόνων και ερευνητών, τα οποία δυστυχώς σήμερα υπονομεύονται και ακυρώνονται από τις κυβερνητικές πολιτικές.

Στον αντίποδα των παραπάνω προωθητικών παρεμβάσεων, τα μέτρα «στήριξης» της παρούσας κυβέρνησης για τους νέους επιστήμονες περιλαμβάνουν:

- τη de facto ακύρωση των νέων προσλήψεων που δρομολόγησε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ με την εφαρμογή του 1:1 όσον αφορά τους συνταξιοδοτούμενους, γεγονός που οδηγεί σε σοβαρό έλλειμμα θέσεων μελών ΔΕΠ κάθε χρόνο στα Πανεπιστήμια, χωρίς να μπορεί να αναπληρωθεί από τις νέες θέσεις που δόθηκαν ως τώρα,

- τη ρήξη της οργανικής ενότητας μεταξύ ΑΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων με τη μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας από το Υπουργείο Παιδείας στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τις δυσχέρειες κατά συνέπεια που προκύπτουν για συνέργειες μεταξύ των εταιρών του δημόσιου ενιαίου ερευνητικού συστήματος, αλλά και αυτού με τη καινοτόμο επιχειρηματικότητα,
- την υποχρεωτική ένταξη στο ενιαίο μισθολόγιο των αμοιβών των μεταδιδασκτόρων ερευνητών που υλοποιούν ερευνητικά έργα με συμβάσεις εργασίας που χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό (ΕΣΠΑ, Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας, Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων), με ελλιπή αναγνώριση της προϋπηρεσίας τους και με συνεπακόλουθη μείωση των αμοιβών τους, μέσω ερμηνείας του ν.4354/2015 και μάλιστα τη στιγμή που η κυβέρνηση έχει ψηφίσει την αύξηση των αμοιβών των επί συμβάσει επιστημόνων σε ερευνητικά προγράμματα από ιδιωτικές πηγές,
- την επαναφορά στη πράξη των συμβάσεων έργου έναντι των συμβάσεων εργασίας που είχε καθιερώσει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ για τους επιστήμονες σε ερευνητικά προγράμματα,
- την παρέμβαση στο έργο του ΕΛΙΔΕΚ και του σκοπού του, με υπονόμηση της ανεξαρτησίας της διοίκησής του και με τη μη χρηματοδότησή του, απολύτως αναγκαία για τη συνέχιση της λειτουργίας του.

Επειδή, ο σχεδιασμός που έγινε τα έτη 2015-2017 για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο που λήγει υπήρξε κατά τεκμήριο επιτυχημένος και θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και στο μέλλον,

Επειδή, ο χρονικός ορίζοντας της χρηματοδοτικής περιόδου του ΕΛΙΔΕΚ εκπνέει και ως εκ τούτου γεννάται η ανάγκη για την ανάληψη έγκαιρων πρωτοβουλιών για την απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας του και τη συνέχιση χρηματοδότησης δράσεων για νέους επιστήμονες ,

Επειδή, στην παρούσα φάση έχουν ξεκινήσει οι διαπραγματεύσεις για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 και για την αποσαφήνιση του περιεχομένου των παρεμβάσεων που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης,

Ερωτώνται οι αρμόδιοι κ.κ. Υπουργοί:

1. Πώς σχεδιάζουν τα αρμόδια Υπουργεία να αξιοποιήσουν τους πόρους της νέας χρηματοδοτικής περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027; Ποιος είναι ο σχεδιασμός αναφορικά με την πολιτική στήριξης των νέων ερευνητών κατά την νέα Προγραμματική Περίοδο σε ό,τι αφορά το ύψος των πόρων και τον αριθμό των ωφελούμενων νέων ερευνητών;
2. Θα συνεχιστεί το πρόγραμμα Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας και με την ίδια ένταση κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο;
3. Θα συνεχιστεί το φιλόδοξο πρόγραμμα υποτροφιών σε υποψήφιους διδάκτορες και μετά-διδάκτορες ερευνητές του ΙΚΥ που ενεργοποιήθηκε το 2015;
4. Σε ποιες ενέργειες έχει προβεί το αρμόδιο Υπουργείο ώστε να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία και οι σκοποί του ΕΛΙΔΕΚ, καθώς και η συνέχιση της επαρκούς χρηματοδότησής του και ειδικά με δράσεις για τους νέους επιστήμονες, πέραν των πόρων που έχει εξασφαλίσει η προηγούμενη κυβέρνηση;
5. Πώς σκοπεύει το αρμόδιο Υπουργείο να στηρίξει τους νέους επιστήμονες μέσα από τους πόρους του ταμείου ανάκαμψης;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Φίλης Νίκος

Χαρίτσης Αλέξης

Τζούφη Μερóπη

Σαρακιώτης Γιάννης

Αβραμάκης Λευτέρης

Αγαθοπούλου Ειρήνη - Ελένη

Αλεξιάδης Τρύφων

Αμανατίδης Γιάννης

Αναγνωστοπούλου Σία

Αραχωβίτης Σταύρος

Αυγέρη Δώρα

Αυλωνίτης Αλέξανδρος - Χρήστος

Βαγενά Άννα

Βαρδάκης Σωκράτης

Βασιλικός Βασίλης

Βέττα Καλλιόπη

Γιαννούλης Χρήστος

Γκαρά Νατάσα

Γκιόλας Γιάννης

Δραγασάκης Γιάννης

Δρίτσας Θοδωρής

Ζαχαριάδης Κώστας

Ζεϊμπέκ Χουσεΐν

Ζουράρις Κώστας

Ηγουμενίδης Νίκος

Θραψανιώτης Μανόλης

Καλαματιανός Διονύσης
Καρασαρλίδου Φρόσω
Κασιμάτη Νίνα
Κουρουμπλής Παναγιώτης
Λάππας Σπύρος
Μάλαμα Κυριακή
Μαμουλάκης Χαράλαμπος
Μιχαηλίδης Ανδρέας
Μουζάλας Γιάννης
Μπάρκας Κώστας
Μπουρνούς Γιάννης
Μωραΐτης Θάνος
Νοτοπούλου Κατερίνα
Ξανθόπουλος Θεόφιλος
Ξενογιαννακοπούλου Μαριλίζα
Παπαδόπουλος Σάκης
Παπανάτσιου Κατερίνα
Παπαηλιού Γιώργος
Πέρκα Θεοπίστη
Πούλου Γιώτα
Ραγκούσης Γιάννης
Σκουρλέτης Πάνος
Σκουρολιάκος Παναγιώτης
Σκούφα Μπέττυ
Σπίρτζης Χρήστος
Συρμαλένιος Νίκος
Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος
Τσακαλώτος Ευκλείδης

Τσίπρας Γιώργος
Φάμελλος Σωκράτης
Φωτίου Θεανώ
Χαρίτου Δημήτρης
Χατζηγιαννάκης Μίλτος
Χρηστίδου Ραλλία
Ψυχογιός Γιώργος